EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2024 06 19
COM(2024) 627 final

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl Švedijos ekonominės, socialinės, užimtumo, struktūrinės ir biudžeto politikos

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 627 final}

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl Švedijos ekonominės, socialinės, užimtumo, struktūrinės ir biudžeto politikos

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 2024 m. balandžio 29 d. Tarybos reglamentą (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97[1], ypač į jo 3 straipsnio 3 dalį,

atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo[2], ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

(1) 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241[3], kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė. Pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę valstybėms narėms teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. ES finansuojama fiskalinė paskata. Pagal Europos semestro prioritetus Priemonė padeda užtikrinti ekonomikos bei socialinį atsigavimą ir įgyvendinti tvarias reformas ir investicijas, kuriomis siekiama visų pirma skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir didinti valstybių narių ekonomikos atsparumą. Ji taip pat padeda stiprinti viešųjų finansų būklę ir skatinti augimą ir darbo vietų kūrimą vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu, gerinti teritorinę sanglaudą ES ir remti tolesnį Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimą;

---

[1] OL L, 2024/1263, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

[2] OL L 306, 2011 11 23, p. 25. ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj

[3] 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj

(2) 2023 m. vasario 27 d. priimtu reglamentu „REPowerEU“[4] siekiama laipsniškai panaikinti ES priklausomybę nuo Rusijos iškastinio kuro importo. Tai padėtų užtikrinti ES energetinį saugumą ir diversifikuoti jos energijos tiekimo šaltinius, kartu didinant atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą, energijos kaupimo pajėgumus ir energijos vartojimo efektyvumą. Švedija į nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukė naują skyrių „REPowerEU“, kad būtų galima finansuoti pagrindines reformas ir investicijas, kurios padės pasiekti „REPowerEU“ tikslus;

(3) siekdama padėti priimti politikos sprendimus ir sudaryti pagrindines augimo didinimo sąlygas, 2023 m. kovo 16 d. Komisija paskelbė komunikatą „Ilgalaikis ES konkurencingumas. Perspektyvos po 2030 m.“[5]. Komunikate išdėstomi devyni vienas kitą stiprinantys konkurencingumo veiksniai. Tarp šių veiksnių, kaip svarbiausi reformų ir investicijų politikos, kuria siekiama įveikti dabartinius produktyvumo iššūkius ir didinti ilgalaikį ES ir jos valstybių narių konkurencingumą, prioritetai, iškyla prieiga prie privataus kapitalo, moksliniai tyrimai ir inovacijos, švietimas ir įgūdžiai ir bendroji rinka.Paskelbusi šį komunikatą, 2024 m. vasario 14 d. Komisija pateikė metinę bendrosios rinkos ir konkurencingumo ataskaitą[6]. Ataskaitoje išsamiai aptariami bendrosios rinkos konkurenciniai pranašumai ir jai kylantys iššūkiai ir analizuojami per metus įvykę pokyčiai, suskirstyti pagal nustatytus devynis konkurencingumo veiksnius;

(4) 2023 m. lapkričio 21 d. Komisija priėmė 2024 m. metinę tvaraus augimo apžvalgą[7], kuria pradedamas Europos ekonominės politikos koordinavimo semestro 2024 m. ciklas. 2024 m. kovo 22 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino apžvalgoje, grindžiamoje keturiais konkurencingo tvarumo aspektais, išdėstytus prioritetus. 2023 m. lapkričio 21 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 taip pat priėmė 2024 m. įspėjimo mechanizmo ataskaitą – joje Švedija nurodyta kaip viena iš valstybių narių, kuriose gali būti susidaręs disbalansas arba gali kilti jo susidarymo rizika ir dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Be to, Komisija priėmė Rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos (ją Taryba priėmė 2024 m. balandžio 12 d.) ir Pasiūlymą dėl 2024 m. bendros užimtumo ataskaitos, kurioje analizuojamas užimtumo politikos gairių ir Europos socialinių teisių ramsčio principų įgyvendinimas (ją Taryba priėmė 2024 m. kovo 11 d.);

(5) 2024 m. balandžio 30 d. įsigaliojo naujoji ES ekonomikos valdymo sistema. Sistema apima naują Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97. Be to, ji apima iš dalies pakeistą Reglamentą (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo ir iš dalies pakeistą Direktyvą 2011/85/ES dėl valstybių narių biudžeto sistemų[8]. Naujosios sistemos tikslai – valstybės skolos tvarumo ir tvaraus bei

---

4 2023 m. vasario 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/435, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/241, kiek tai susiję su skyriais „REPowerEU“ ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose, ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 bei (ES) 2021/1755 ir Direktyva 2003/87/EB (OL L 63, 2023 2 28, p. 1), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj

5 COM(2023) 168 *final*.

6 COM(2024) 77 *final*.

7 COM(2023) 901 *final*.

8 2024 m. balandžio 29 d. Tarybos reglamentas (ES) 2024/1264, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo (OL L,

integracinio augimo užtikrinimas vykdant laipsnišką fiskalinį konsolidavimą ir reformas bei investicijas. Ja valstybės narės skatinamos prisiimti atsakomybę ir daugiau dėmesio skiriama vidutinės trukmės laikotarpiui ir veiksmingesniam bei nuoseklesniam vykdymo užtikrinimui. Kiekviena valstybė narė turėtų pateikti Tarybai ir Komisijai nacionalinį vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinį struktūrinį planą. Nacionaliniame vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniame struktūriniame plane išdėstomi valstybės narės fiskaliniai, reformų ir investicijų įsipareigojimai ir jis apima 4 arba 5 metų planavimo laikotarpį, priklausomai nuo įprastos nacionalinio teisėkūros ciklo trukmės. Nacionaliniame vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniame struktūriniame plane nustatytas grynųjų išlaidų[9] planas turėtų atitikti Reglamento (ES) 2024/1263 reikalavimus, įskaitant reikalavimus užtikrinti, kad valdžios sektoriaus bendroji skola būtų pradėta patikimai mažinti arba ir toliau būtų patikimai mažinama vėliausiai iki koregavimo laikotarpio pabaigos arba kad ji išliktų apdairaus lygio, mažesnė nei 60 % BVP, ir kad per vidutinės trukmės laikotarpį valdžios sektoriaus deficitas būtų sumažintas iki žemesnio už 3 % BVP pamatinę vertę lygio ir (arba) toks išliktų. Koregavimo laikotarpis gali būti pratęstas ne ilgiau kaip trejiems metams, jeigu valstybė narė įsipareigoja vykdyti atitinkamas reformas ir investicijas pagal Reglamente (ES) 2024/1263 nustatytus kriterijus. Siekdama padėti tuos planus parengti, 2024 m. [birželio 21 d.] Komisija ketina valstybėms narėms pateikti planų ir vėlesnių metinių pažangos ataskaitų, kurias jos turės pateikti, turinio gaires ir pagal Reglamento (ES) 2024/1263 5 straipsnį išsiųs joms technines fiskalinio koregavimo gaires (jei taikoma, orientacines trajektorijas ir techninę informaciją). Valstybės narės nacionalinius vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinius struktūrinius planus turėtų pateikti iki 2024 m. rugsėjo 20 d., nebent valstybė narė ir Komisija susitaria pratęsti terminą pagrįstos trukmės laikotarpiu. Valstybės narės turėtų užtikrinti nacionalinių parlamentų dalyvavimą ir konsultacijas su nepriklausomomis fiskalinėmis institucijomis, socialiniais partneriais ir atitinkamais kitais nacionaliniais suinteresuotaisiais subjektais;

(6) 2024 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras toliau kinta atsižvelgiant į Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės įgyvendinimą. Kad būtų įgyvendinti Europos semestro politikos prioritetai, vis dar itin svarbu visiškai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, nes jie padeda veiksmingai spręsti visus per kelerius pastaruosius metus konkrečioms šalims pateiktose rekomendacijose nustatytus uždavinius arba didelę jų dalį. 2019, 2020, 2022 ir 2023 m. konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos tebėra tiek pat svarbios ir ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planams, kurie peržiūrėti, atnaujinti arba iš dalies pakeisti pagal Reglamento (ES) 2021/241 14, 18 ir 21 straipsnius;

(7) 2021 m. gegužės 28 d. pagal Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 1 dalį Švedija Komisijai pateikė nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą.

2024/1264, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) ir 2024 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyva (ES) 2024/1265, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2011/85/ES dėl reikalavimų valstybių narių biudžeto sistemoms (OL L, 2024/1265, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

9 Grynosios išlaidos, apibrėžtos 2024 m. balandžio 29 d. Tarybos reglamento (ES) 2024/1263 (OL L, 2024/1263, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj) 2 straipsnyje. Grynosios išlaidos – valdžios sektoriaus išlaidos, atėmus i) palūkanų išlaidas, ii) diskrecines pajamų priemones, iii) Sąjungos programų išlaidas, kurios visiškai atitinka pajamas iš Sąjungos fondų, iv) nacionalines išlaidas bendram Sąjungos finansuojamų programų finansavimui, v) bedarbio pašalpų išlaidų ciklinius elementus ir vi) vienkartines bei kitas laikinąsias priemones.

Pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnį Komisija ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano aktualumą, efektyvumą, veiksmingumą ir darną įvertino vadovaudamasi to reglamento V priede pateiktomis vertinimo gairėmis. 2022 m. gegužės 4 d. Taryba priėmė Sprendimą dėl Švedijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo[10], kuris 2023 m. lapkričio 9 d. iš dalies pakeistas vadovaujantis Reglamento (ES) 2021/241 11 straipsnio 2 dalimi, kad būtų atnaujintas negrąžintinos finansinės paramos didžiausias finansinis įnašas ir įtrauktas skyrius „REPowerEU“[11]. Paramos dalių išmokėjimas priklauso nuo pagal Reglamento (ES) 2021/241 24 straipsnio 5 dalį Komisijos priimto sprendimo, kad Švedija patenkinamai pasiekė Tarybos įgyvendinimo sprendime nustatytas atitinkamas tarpines ir siektinas reikšmes. Kad būtų laikoma, jog tarpinės ir siektinos reikšmės pasiektos patenkinamai, ankstesniosios turi likti nepanaikintos;

(8) 2024 m. balandžio 26 d. Švedija pateikė 2024 m. nacionalinę reformų programą, o pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 8 straipsnio 1 dalį – 2024 m. konvergencijos programą. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 27 straipsnį, 2024 m. nacionalinė reformų programa taip pat atspindi Švedijos du kartus per metus teikiamas pažangos, padarytos įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, ataskaitas;

(9) 2024 m. birželio 19 d. Komisija paskelbė 2024 m. Švedijos ataskaitą[12]. Joje įvertinta pažanga, Švedijos padaryta įgyvendinant atitinkamas 2019–2023 m. Tarybos priimtas jai skirtas rekomendacijas, ir apžvelgta, kaip ji įgyvendina ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Remiantis šia analize, šalies ataskaitoje nurodytos spragos, palyginti su tais uždaviniais, kurie ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane sprendžiami tik iš dalies arba nesprendžiami, taip pat nauji ir kylantys uždaviniai. Be to, joje įvertinta pažanga, Švedijos padaryta įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir siekiant ES pagrindinių tikslų užimtumo, įgūdžių ir skurdo mažinimo srityse, taip pat JT darnaus vystymosi tikslų;

(10) pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį Komisija atliko nuodugnią Švedijos apžvalgą. 2024 m. kovo mėn. paskelbtos pagrindinės Komisijos tarnybų to reglamento tikslais atlikto Švedijos makroekonominio pažeidžiamumo vertinimo([13]) išvados. 2024 m. birželio 19 d. Komisija padarė išvadą, kad Švedijoje yra susidaręs makroekonominis disbalansas. Visų pirma Švedija yra pažeidžiama dėl šalies nekilnojamojo turto rinkos ir didelės privačiojo sektoriaus skolos; šis pažeidžiamumas tebėra aktualus nepaisant tam tikros pastarosios korekcijos, o politikos veiksmų jam panaikinti imtasi nedaug. Kelerius metus smarkiai kilusios nekilnojamojo turto kainos nuo 2022 m. pabaigos mažėjo. Dėl didelės infliacijos nulemto didelio nominaliojo BVP augimo privačiojo sektoriaus skola, palyginti su BVP, sumažėjo, o skolos lygis nominaliąja verte dar padidėjo. Spartus palūkanų normų didėjimas neigiamai paveikė namų ūkių ir komercinės paskirties nekilnojamojo turto bendrovių skolos tvarkymo išlaidas, sumažino paklausą ir turėjo įtakos nekilnojamojo turto kainoms. Dėl kintamųjų palūkanų normų ir labai ilgos trukmės hipotekinių paskolų dominavimo namų ūkių balansams darytas spaudimas lėmė paskolų grąžinimo pajėgumo ir

---

10 2022 m. gegužės 4 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas dėl Švedijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo (ST 7772/2022; ST7772/2022 ADD1).

11 2023 m. lapkričio 9 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas, kuriuo iš dalies keičiamas 2022 m. gegužės 4 d. Įgyvendinimo sprendimas dėl Švedijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo (ST 14474 2023).

12 SWD(2024) 627 *final*.

13 SWD(2024) 85 *final*.

vartojimo masto sumažėjimą ir prisidėjo prie 2023 m. nuosmukio. Kartu labai sumažėjo naujų būstų statybos apimtis. Nepaisant pastarojo sumažėjimo, būsto kainos vis dar yra gerokai pervertintos; atrodo, kad ir komercinės paskirties nekilnojamojo turto kainų korekcija dar nėra visiškai pasibaigusi, be to, jeigu palūkanų normos išliks didelės ir turto vertė sumažės, kils skolos tvarkymo rizika. Finansų sektorius labai priklauso nuo nekilnojamojo turto sektoriaus, tačiau stiprūs jo rodikliai turėtų apsaugoti nuo nekilnojamojo turto sektoriaus problemų išplitimo visoje ekonomikoje. Politikos vykdymo pažanga buvo nedidelė ir, jei nebus imtasi ryžtingesnių veiksmų, nustatytas pažeidžiamumas išliks ir dėl jo būstas vėl gali būti įsigyjamas skolintomis lėšomis, o jo kainos – pervertinamos. Išvengti šių problemų labai galėtų padėti priemonės, kuriomis didinama būsto pasiūla. Be to, įsigyti būstą skolintomis lėšomis ir toliau skatina apmokestinimo tvarka, nes didelę dalį hipotekos palūkanų mokėjimų galima atskaityti iš mokesčių, ir ji tebėra palanki būsto nuosavybei. Nuomos rinkoje reformų nebuvo;

(11) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis[14], Švedijos valdžios sektoriaus balansas sumažėjo nuo 1,2 % BVP pertekliaus 2022 m. iki 0,6 % deficito 2023 m., o valdžios sektoriaus skola sumažėjo nuo 33,2 % BVP 2022 m. pabaigoje iki 31,2 % 2023 m. pabaigoje;

(12) 2022 m. liepos 12 d. Taryba rekomendavo[15] Švedijai imtis veiksmų 2023 m. užtikrinti, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimas atitiktų bendrą neutralios politikos kryptį[16], atsižvelgiant į tolesnę laikiną ir tikslinę paramą namų ūkiams ir įmonėms, kurie labiausiai pažeidžiami dėl energijos kainų šuolių, ir iš Ukrainos bėgantiems žmonėms. Švedija turėtų būti pasirengusi einamąsias išlaidas pritaikyti prie kintančios situacijos. Švedijai taip pat rekomenduota didinti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas, taip pat į energetinį saugumą atsižvelgiant į iniciatyvą „REPowerEU“, be kita ko, naudojantis Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis. Remiantis Komisijos skaičiavimais, 2023 m. fiskalinė politika buvo iš esmės neutrali (jos kryptis[17] – 0 % BVP). Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones) augimo poveikis fiskalinės politikos krypčiai 2023 m. buvo iš esmės neutralus ir sudarė 0,1 % BVP – tai atitiko Tarybos rekomendaciją. Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų iš esmės neutralų poveikį lėmė (0,3 procentinio punkto BVP) sumažėjusios neatidėliotinų (tikslinių ir netikslinių) paramos priemonių, taikytų namų ūkiams ir įmonėms reaguojant į energijos kainų šuolius, kurias iš dalies atsvėrė smulkesnės

---

14 Eurostato euro rodikliai, 2024 04 22.

15 2022 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendacija dėl 2022 m. Švedijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2022 m. Švedijos konvergencijos programos *(OL C 334, 2022 9 1, p. 1)*.

16 Pagal Komisijos 2024 m. pavasario prognozę, remiantis 10 metų realiu potencialaus augimo vidurkiu ir 2023 m. BVP defliatoriumi, numatoma, kad 2023 m. Švedijos vidutinio laikotarpio potencialios gamybos apimties augimas, naudojamas fiskalinės politikos krypčiai įvertinti, nominaliąja verte bus 7,7 %.

17 Fiskalinės politikos kryptis apibrėžiama kaip pagrindinės valdžios sektoriaus biudžeto būklės metinio pokyčio matas. Ja siekiama įvertinti ekonominę paskatą, kurią lemia tiek nacionalinėmis, tiek ES biudžeto lėšomis finansuojama fiskalinė politika. Fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip i) vidutinio laikotarpio potencialaus augimo ir ii) pirminių išlaidų, atėmus diskrecines pajamų priemones (ir neįskaitant su COVID-19 krize susijusių laikinų neatidėliotinų priemonių), bet įskaitant išlaidas, finansuojamas teikiant negrąžintiną paramą (dotacijas) iš Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšų ir kitų ES fondų, pokyčio skirtumas. Neigiamas (teigiamas) rodiklio ženklas atitinka skatinamąją (stabdomąją) fiskalinę politiką.

priemonės, *inter alia*, degalams taikomo energijos mokesčio sumažinimas, išlaidos. Nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos 2023 m. sudarė 4,9 % BVP, t. y. per metus padidėjo 0,2 procentinio punkto, palyginti su 2022 m. Švedija finansavo viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir energetinį saugumą, pvz., Pramonės proveržio ir Klimato proveržio programas, pagal kurias finansuojami klimato srities projektai ir pramonės sektoriuose naudojamos mažataršės technologijos, taip pat investicijas į plačiajuosčio ryšio plėtrą. Mokėjimo prašymo pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę Švedija dar nepateikė;

(13) pagrindines 2024 m. konvergencijos programos projekcijas galima apibendrinti, kaip išdėstyta toliau. Makroekonominiame scenarijuje, kuriuo grindžiamos biudžeto projekcijos, numatoma, kad realusis BVP augs 0,7 % 2024 m. ir 2,5 % 2025 m., o infliacija pagal VKI atmetus palūkanų išlaidas bus 2,1 % 2024 m. ir 1,7 % 2025 m. Numatoma, kad 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas padidės iki 1,2 % BVP ir 2025 m. sumažės iki 0,3 % BVP, o valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP padidės iki 32,0 % iki 2024 m. pabaigos ir vėliau sumažės iki 31,4 % iki 2025 m. pabaigos. Numatoma, kad po 2025 m. valdžios sektoriaus balansas bus perteklinis: 0,7 % BVP 2026 m. ir 1,7 % 2027 m. Taigi planuojama, kad valdžios sektoriaus balansas programos laikotarpiu išliks mažesnis negu 3 % BVP deficito pamatinė vertė. Numatoma, kad po 2025 m. valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP savo ruožtu sumažės iki 30,0 % 2026 m. ir iki 28,0 % 2027 m.;

(14) Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje numatoma, kad realusis BVP išaugs 0,2 % 2024 m. ir 2,1 % 2025 m., o infliacija pagal SVKI bus 2,0 % 2024 m. ir 1,8 % 2025 m.;

(15) Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas sudarys 1,4 % BVP, be kita ko, dėl lėtėjančio mokestinių pajamų augimo ir padidėjusių išlaidų, visų pirma indeksuojamosioms pensijoms regionų ir savivaldybių subsektoriuje, o valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2024 m. pabaigos turėtų padidėti iki 32 %. Remiantis Komisijos įverčiais, 2024 m. fiskalinė politika bus skatinamoji ir jos kryptis sudarys 0,6 % BVP;

(16) pagal Komisijos 2024 m. pavasario prognozę, Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės negrąžintina parama (dotacijomis) 2024 m. bus finansuojamos išlaidos, sudarančios 0,1 % BVP, palyginti su 0,1 % BVP 2023 m. Išlaidas dengiant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis atsiras galimybių vykdyti aukštos kokybės investicijas ir našumą skatinančias reformas be tiesioginio poveikio Švedijos valdžios sektoriaus balansui ir skolai;

(17) 2023 m. liepos 14 d. Taryba rekomendavo[18] Švedijai 2024 m. išlaikyti patikimą fiskalinę būklę. Valstybės narės paragintos, vykdant 2023 m. biudžetus ir rengiant 2024 m. biudžetus, atsižvelgti į tai, kad Komisija, remdamasi 2023 m. galutiniais duomenimis, Tarybai pasiūlys pradėti deficito kriterijumi grindžiamas perviršinio deficito procedūras. Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje numatoma, kad Švedijos struktūrinis balansas 2024 m. bus 0,0 % BVP (palyginti su 0,1 % 2023 m.), taigi viršys šalies vidutinio laikotarpio biudžeto tikslą, kuris yra −1 % BVP struktūrinis balansas. Tai atitinka Tarybos rekomendaciją;

[18] Tarybos rekomendacija dėl Švedijos 2023 m. nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2023 m. Švedijos konvergencijos programos, OL C 312, 2023 9 1, p. 252.

(18) be to, Taryba rekomendavo, kad Švedija imtųsi veiksmų kaip galima greičiau 2023 ir 2024 m. laipsniškai panaikinti galiojančias neatidėliotinas energijos paramos priemones. Taryba papildomai nurodė, kad jei dėl vėl padidėjusių energijos kainų reikėtų imtis naujų paramos priemonių arba toliau taikyti esamas, Švedija turėtų užtikrinti, kad jomis būtų siekiama apsaugoti pažeidžiamus namų ūkius ir įmones, kad jos būtų fiskaliniu požiūriu prieinamos ir išlaikytų paskatas taupyti energiją. Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje apskaičiuota, kad grynosios biudžeto išlaidos[19] neatidėliotinoms energijos paramos priemonėms 2023 m. sudarys mažiau negu 0,1 % BVP, ir numatyta, kad 2024 m. jos sudarys mažiau negu 0,1 %, o 2025 m. – 0 % BVP. Numatoma neatidėliotinas energijos paramos priemones kaip galima greičiau 2023 ir 2024 m. laipsniškai panaikinti. Tai atitinka Tarybos rekomendaciją;

(19) be to, Taryba taip pat rekomendavo, kad Švedija išlaikytų nacionalinėmis lėšomis finansuojamas viešąsias investicijas ir užtikrintų veiksmingą dotacijų pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę ir kitų Sąjungos fondų lėšų įsisavinimą, visų pirma siekdama skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką. Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2024 m. nacionalinėmis lėšomis finansuojamos viešosios investicijos padidės iki 5,1 % BVP nuo 4,9 % 2023 m. Tai atitinka Tarybos rekomendaciją. Iš ES fondų gautomis pajamomis, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijas, finansuojamos viešosios išlaidos 2024 m. savo ruožtu turėtų išlikti stabilios ir sudaryti 0,2 % BVP;

(20) remiantis iki galutinio prognozės parengimo termino turėta informacija apie politikos priemones ir darant nesikeičiančios politikos prielaidą, Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje numatoma, kad dėl numatomo ekonomikos atsigavimo 2025 m. valdžios sektoriaus deficitas sudarys 0,9 % BVP, o valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP – 31,3 %;

(21) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies b punktą ir V priedo 2.2 kriterijų, į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukta daug viena kitą papildančių reformų ir investicijų, kurios turi būti įgyvendintos iki 2026 m. Jos turėtų padėti veiksmingai spręsti visus atitinkamose šaliai skirtose rekomendacijose nustatytus uždavinius arba didelę jų dalį. Kad būtų padidintas Švedijos ilgalaikis konkurencingumas vykdant žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, kartu užtikrinant socialinį teisingumą, per šį trumpą laikotarpį labai svarbu plano, įskaitant skyrių „REPowerEU“, veiksmingą įgyvendinimą vykdyti sparčiai. Siekiant iki 2026 m. rugpjūčio mėn. įvykdyti plano įsipareigojimus, labai svarbu, kad Švedija gerokai sparčiau įgyvendintų reformas ir investicijas. Kad būtų užtikrinta plati atsakomybė už sėkmingą ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimą, itin svarbus tebėra sistemingas vietos ir regionų valdžios institucijų, socialinių partnerių, pilietinės visuomenės ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas;

(22) per sanglaudos politikos fondų laikotarpio vidurio peržiūrą, pagal Reglamento (ES) 2021/1060 18 straipsnį, Švedija iki 2025 m. kovo mėn. turi peržiūrėti kiekvieną programą, atsižvelgdama į, be kita ko, 2024 m. priimtose šaliai skirtose rekomendacijose ir nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane nustatytus uždavinius. Ši peržiūra yra ES finansavimo, įtraukto į kiekvieną programą, galutinio paskyrimo pagrindas. Švedija padarė pažangą įgyvendindama sanglaudos politiką ir Europos socialinių teisių ramstį, tačiau vis dar yra spręstinų uždavinių, o

[19] Šis skaičius rodo metines biudžeto išlaidas toms priemonėms, įskaitant pajamas ir išlaidas, taip pat atitinkamais atvejais atmetus pajamas iš mokesčių, taikomų nenumatytam energijos tiekėjų pelnui.

tarp sostinės regiono ir likusios šalies dalies išlieka skirtumų. Svarbu paspartinti sanglaudos politikos įgyvendinimą, o programose sutarti prioritetai vis dar aktualūs. Labai svarbu toliau remti inovacijas, kuriomis prisidedama prie tolesnio visuomenės žalinimo, kad būtų sukurta neutralaus poveikio klimatui ekonomika, kartu toliau šalinant socialinius ir ekonominius regionų skirtumus ir skirtumus tarp miesto ir ne miesto vietovių. Be to, tebėra labai svarbu skatinti kvalifikacijos kėlimą ir perkvalifikavimą, ypatingą dėmesį skiriant pažeidžiamoms grupėms, visų pirma migrantų kilmės asmenims. Švedija taip pat galėtų naudotis Europos strateginių technologijų platformos iniciatyva, kad paskatintų investicijas į technologijas, kuriomis remiama žalioji pertvarka. Siekiant Švedijos regionų ir juose esančių mažųjų ir vidutinių įmonių ilgalaikio tvarumo ir konkurencingumo svarbu kurti ir gaminti švarias ir efektyviai išteklius naudojančias technologijas, be kita ko, stiprinant vertės grandines ir sprendžiant darbo jėgos ir įgūdžių trūkumo problemą;

(23) be ekonominių ir socialinių uždavinių, kurie sprendžiami ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu ir naudojantis kitais ES fondais, Švedijai kyla tam tikrų papildomų uždavinių, susijusių su: i) prastėjančiais moksleivių, visų pirma palankių socioekonominių sąlygų neturinčių ir migrantų kilmės moksleivių, mokymosi rezultatais; ii) įgūdžių trūkumu, būdingiausiu palankių socioekonominių sąlygų neturintiems ir migrantų kilmės asmenims; iii) išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimu;

(24) 2022 m. tarptautinio moksleivių vertinimo programos (PISA) rezultatai rodo, nuo 2018 m. Švedijos moksleivių pagrindiniai įgūdžiai pablogėjo. Labiausiai pablogėjo matematikos įgūdžiai: prastai besimokančiųjų šį dalyką dalis gerokai viršijo ES tikslą. Prastai besimokančiųjų dalis dar labiau padidėjo tarp moksleivių, neturinčių palankių socioekonominių sąlygų, o atotrūkis tarp šalyje gimusių ir migrantų kilmės moksleivių yra labai didelis. Be to, švietimo sistemos kokybę ir moksleivių rezultatus gali neigiamai paveikti nuolatinis kvalifikuotų mokytojų trūkumas;

(25) 2022 m. 15 % visų pagrindinę mokyklą baigusių moksleivių pažymiai buvo per žemi arba jie baigė ne visą programą, todėl jie negalėjo toliau mokytis vidurinėje mokykloje. Tai visų pirma būdinga palankių socioekonominių sąlygų neturintiems ir migrantų kilmės moksleiviams, nes daugelis neatitinka priėmimo į vidurinę mokyklą sąlygų. Šios grupės atstovų taip pat nepakankamai privačiosiose mokyklose, kurias baigę moksleiviai vidutiniškai turi daugiau galimybių mokytis toliau. Kadangi į daugumą darbo vietų Švedijoje reikia vidurinį ar aukštąjį išsilavinimą įgijusių asmenų, su dėl to atsirandančiu išsilavinimo atotrūkiu taip pat didėja rizika nerasti darbo, o tai turi neigiamų pasekmių integracijai;

(26) tarp skirtingų grupių esama didelių įgūdžių ir išsilavinimo skirtumų. Šie skirtumai ypač ryškūs, kai lyginama su ne ES gimusiais jaunuoliais, kuriems tikimybė įgyti vidurinį išsilavinimą ir mokytis, dirbti ar dalyvauti mokymuose yra mažesnė nei Švedijoje gimusiems jaunuoliams. Tai mažina jų galimybes įsidarbinti ir kelia pavojų Švedijos gebėjimui toliau didinti tvarų konkurencingumą. Be to, dėl šių įgūdžių skirtumų dar labiau didėja darbo jėgos trūkumas, kuris ypač akivaizdus pramonės ir paslaugų sektoriuose, ir jie kelia didelį iššūkį šiauriausių šalies regionų vystymuisi ir žaliajai pramonės pertvarkai;

(27) mažai tikėtina, kad laikydamasi dabartinės politikos Švedija pasieks pagal ES vykdomą išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo politiką šaliai nustatytus 2030 m. tikslus. Vis dar trūksta atnaujintų išsamių išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio scenarijų, atspindinčių 2023 ir 2024 m. politikos

pokyčius, nes dabartiniame vyriausybės klimato veiksmų plane daugiausia dėmesio skiriama ilgesniam laikotarpiui – iki 2045 m., o teršalų išmetimo trajektorijų kiekybinių scenarijų laikotarpiui iki 2030 m. nėra numatyta. Tačiau keletas oficialių ir nepriklausomų įstaigų atliktų tyrimų lyg ir patvirtina, kad dėl dabartinės Švedijos politikos bus gerokai atsilikta nuo ES nustatytų išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimo iki 2030 m. tikslų. Kad Švedija pasiektų pagal ES vykdomą išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo politiką šaliai nustatytus 2030 m. tikslus, labai svarbu mažinti išmetamą šių dujų kiekį kelių transporto sektoriuje. Kelių transporto sektoriui tenka trys ketvirtadaliai naftos ir naftos produktų energijos poreikio, kuris yra pagrindinis šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo dėl iškastinio kuro naudojimo šaltinis Švedijoje;

(28) nors Švedijoje atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalis, palyginti su visu energijos suvartojimu, yra didžiausia ES, ji vis dar turi neišnaudotą atsinaujinančiųjų išteklių energijos plėtojimo potencialą. Šis potencialas galėtų būti išnaudotas siekiant sudaryti sąlygas šiuo metu Švedijos pietuose vykdomai pramonės šakų elektrifikacijai ir novatoriškai, ekologiškai pramonės plėtrai ir dekarbonizacijai Švedijos šiaurėje – tai veikla, kuriai vykdyti reikia gaminti dar daugiau elektros energijos. Vis dar yra keletas kliūčių didinti šalies atsinaujinančiosios energijos gamybos pajėgumus. Dėl to Švedijai gali nepavykti, kaip numatyta, 2021–2030 m. vėjo energijos pajėgumų padidinti 13 GW, o saulės energijos pajėgumų – maždaug 5 GW. Tarp tokių kliūčių – leidimų tiek jūros, tiek sausumos vėjo energijai išdavimo kliūtys. Šių kliūčių, be kita ko, kyla dėl neefektyvių leidimų išdavimo procedūrų ir savivaldybių ir gynybos institucijų turimų veto teisių;

(29) atsižvelgiant į Komisijos atliktą nuodugnią apžvalgą ir išvadą dėl susidariusio disbalanso, rekomendacijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį atspindėtos toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje. 1 rekomendacijoje nurodyta politika padeda mažinti pažeidžiamumą, susijusį su didele namų ūkių skola ir didele nekilnojamojo turto verte,

REKOMENDUOJA Švedijai 2024 ir 2025 m. imtis šių veiksmų:

1. Laiku pateikti vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinį struktūrinį planą. Mažinti riziką, susijusią su didele namų ūkių skola ir būsto rinkos disbalansu, mažinant hipotekos palūkanų mokėjimų atskaitymą iš mokesčių ir didinant periodinius nekilnojamojo turto mokesčius, kartu kuriant tinkamas geresnio politikos vertinimo ir tikslingumo užtikrinimo priemones. Skatinti investicijas į gyvenamųjų namų statybą, kad būtų ištaisyti didžiausi trūkumai, visų pirma šalinant struktūrines kliūtis statybai. Didinti būsto rinkos veiksmingumą, be kita ko, vykdant nuomos rinkos reformas.

2. Dėl ilgo vėlavimo gerokai sparčiau įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, įskaitant skyrių „REPowerEU“, užtikrinant, kad reformos ir investicijos būtų užbaigtos iki 2026 m. rugpjūčio mėn. Sparčiau įgyvendinti sanglaudos politikos programas. Atliekant jų laikotarpio vidurio peržiūrą toliau daugiausia dėmesio skirti sutartiems prioritetams, kartu apsvarstant Europos strateginių technologijų platformos iniciatyvos teikiamas galimybes didinti konkurencingumą.

3. Gerinti mokymosi rezultatus, visų pirma palankių socioekonominių sąlygų neturinčių ir migrantų kilmės moksleivių, sprendžiant nuolatinio kvalifikuotų mokytojų trūkumo problemą, užtikrinant vienodas galimybes mokytis mokyklinio ugdymo sistemoje ir papildomai remiant moksleivių perėjimą į vidurinę mokyklą. Ugdyti

darbo jėgos, visų pirma palankių socioekonominių sąlygų neturinčių ir migrantų kilmės asmenų, įgūdžius naudojantis tikslinėmis politikos priemonėmis ir ištekliais, kad pagerėtų jų integracija į darbo rinką.

4. Užtikrinti, kad būtų pasiekti išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo tikslai, visų pirma mažinant kelių transporto išmetamų teršalų kiekį, taip pat paspartinti ir supaprastinti leidimų naudoti atsinaujinančiuosius energijos, visų pirma jūros ir sausumos vėjo energijos, išteklius išdavimo procedūras.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė